

Prikaz knjige: Velki T, Šolić K. Priručnik za informacijsku sigurnost i zaštitu privatnosti

Vesna Ilakovac

Medicinski fakultet, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera, Osijek, Hrvatska

e-pošta: vilakov@mefos.hr

Velki T, Šolić K. Priručnik za informacijsku sigurnost i zaštitu privatnosti. Osijek: Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku 2018.

Knjiga *Priručnik za informacijsku sigurnost i zaštitu privatnosti* jedan je od rezultata projekta *Safer Internet Centre Croatia: Making internet a good and safe place* (broj projekta: INEA/CEF/ICT/A2015/1153209) i publicirana je uz sufinancijsku podršku programa *Department C – Connecting Europe Facility* (CEF) od strane *Innovation and Networks Executive Agency* (INEA) imenovane od strane Europske komisije.

Urednici *Priručnika*, izv. prof. dr. sc. Tena Velki s Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti i doc. dr. Krešimir Šolić s Medicinskog fakulteta Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, objedinili su znanja iz informacijske i komunikacijske te bihevioralne znanosti u proučavanju slabosti u sigurnosti informacijskih sustava.

Potrebu za djelom ove tematike urednici su uočili tijekom zajedničkog rada na razvoju i primjeni upitnika o rizičnom ponašanju računalnih korisnika (Upitnik znanja i rizičnog ponašanja korisnika informacijskog sustava - UZPK). Prvi su rezultati ukazivali na to da su najveći propusti u informacijskoj sigurnosti nastali neprimjerenim ponašanjem korisnika.

Provedeno je i veliko nacionalno istraživanje o znanju i ponašanju računalnih korisnika koje je bilo temelj za pisanje *Priručnika*, a dio rezultata prikazan je i u samom *Priručniku*.

Knjiga "Priručnik za informacijsku sigurnost i zaštitu privatnosti" se sastoji od sedam poglavlja:

1. Uvod
2. Pregled istraživanja o informacijskoj sigurnosti
3. Nacionalno istraživanje rizičnog ponašanja i znanja računalnih korisnika
4. Osobna sigurnost i zloćudni programi na internetu
5. Mrežna sigurnost
6. Osnove kriptografije
7. Zaključak

U uvodnom poglavlju u kratkim su crtama izloženi cilj i svrha *Priručnika*.

Drugo poglavlje daje pregled istraživanja u svijetu i Republici Hrvatskoj koja se bave pitanjima vezanim za sigurnost na internetu. Na kraju poglavlja nalazi se pregled organizacija i projekata koji se bave sigurnošću na internetu, a također i popis poveznica na različite korisne edukativne materijale.

Rezultati nacionalnog istraživanja rizičnog ponašanja i znanja računalnih korisnika prikazani su u trećem poglavlju *Priručnika*. Istraživanjem su obuhvaćeni srednjoškolci, studenti i zaposlenici, a provedeno je na ukupno 4859 sudionika iz cijele Hrvatske. Poglavlje završava preporukama za rad temeljenim na rezultatima istraživanja i prepoznatim rizicima.

U četvrtom su poglavlju opisane vrste zloćudnih programa i načini njihova funkcioniranja. Uz kratku povijest i glavne značajke zloćudnih programa, poglavlje završava pregledom kanala kojima zloćudni programi mogu ući u računalo te kako odgovarajuće zaštititi identificirane kanale.

Mrežna sigurnost predstavljena je u petom poglavlju *Priručnika*. Uz pregled mrežne sigurnosti dane su preporuke korisnicima kako održati sigurnost svog uređaja, a potom i cijele mreže, odnosno informacijskog sustava. Opisani su glavni tipovi mrežne sigurnosti i za većinu tipova navedene su preporuke o postupcima i načinu ponašanja kako bi se održala određena razina sigurnosti mreže.

U šestom je poglavlju opisan povijesni razvoj kriptografije, osnovni načini i mehanizmi kriptiranja i dekrptiranja podataka s jednostavnim primjerima, te je kratko opisana kriptografija u današnjoj praktičnoj uporabi.

U posljednjem poglavlju urednici zaključuju kako, osim edukacije kao intervencijske mjere, veliku važnost u intervencijskim programima predstavlja i izrada psiholoških profila različitih rizičnih korisnika računala. Smatraju da bi to omogućilo ciljanu primjenu mjera i strategija na određene skupine čime bi se u konačnici postigla veća učinkovitost u zaštiti digitalnih podataka.

Knjiga "Priručnik za informacijsku sigurnost i zaštitu privatnosti" namijenjena je svima koji se bave edukacijom, ali i za samoedukaciju računalnih korisnika. Za dostatno razumijevanje sadržaja iznesenih u *Priručniku* nije potrebno više nego prosječno temeljno znanje o korištenju računala i drugih uređaja kojima se prosječni korisnik svakodnevno služi. Dodatnu vrijednost knjizi daju preporuke za rješavanje sigurnosnih problema te iscrpan popis literature na kraju poglavlja. Sve to čini knjigu vrijednim izvorom teoretskih i praktičnih znanja o informacijskoj sigurnosti i zaštiti privatnosti usmjerenim na računalne korisnike čije je ponašanje prepoznato kao vrlo važna karika u lancu informacijske sigurnosti.